

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1774

Vragen van het lid **Westerveld** (GroenLinks) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *pleegouders die voortijdig stoppen* (ingezonden 28 januari 2020).

Antwoord van Minister **De Jonge** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 17 februari 2020).

Vraag 1

Bent u bekend met het onderzoeksrapport «Waarom stoppen pleegouders»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2, 3 en 8

Wat is uw reactie op het rapport «Waarom stoppen pleegouders»?

Heeft het rapport «Waarom stoppen pleegouders?» u nieuwe inzichten opgeleverd? Zo ja, welke inzichten? zo nee, waarom niet?

Bent u het eens met de stelling dat de vier ongewenste omstandigheden, waardoor pleegouders hebben besloten om te stoppen, op korte termijn aangepakt moeten? Zo ja, waarom en hoe gaat u dit doen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2, 3 en 8

Als kinderen niet thuis kunnen wonen, is pleegzorg een belangrijk alternatief om kinderen zo thuis mogelijk te laten opgroeien. Pleegouders moeten dan ook goed worden ondersteund. Vanuit het actieplan pleegzorg wordt onder meer ingezet op behoud pleegouders. Om beter zicht te krijgen waarom pleegouders stoppen, is dit onderzoek uitgevoerd.

Het onderzoek laat zien dat goede begeleiding van pleegouders uitval kan voorkomen. Er wordt aangegeven dat er nog zorgvuldiger omgegaan dient te worden met pleegouders in alle fasen van het pleegouderschap. Met name de nazorg, na beëindiging van een pleegzorgplaatsing, kan en moet beter. Dit kan bijdragen aan een behoud van pleegouders voor de pleegzorg. Veel pleegouders geven aan, ondanks de soms negatieve ervaringen, zich in de toekomst opnieuw te willen inzetten voor de pleegzorg.

¹ <https://www.nji.nl/nl/Actueel/Nieuws-van-het-NJi/Minder-uitval-pleegouders-bij-betere-begeleiding>

De resultaten geven goede handvatten om de begeleiding nog verder te verbeteren. Ik ga dan ook in gesprek met alle partijen die betrokken zijn bij de uitvoering van het actieplan pleegzorg om te kijken waar binnen het actieplan mogelijkheden zijn om de ondersteuning, erkenning en waardering van pleegouders verder te versterken.

Vraag 4, 5, 6 en 7

Hoe kijkt u, met de kennis van nu, naar het actieplan Pleegzorg² en behoeft deze aanpassingen? Zo ja, welke aanpassingen? Zo nee, waarom niet en hoe denkt u met het huidige actieplan pleegzorg de opgaven te behalen? Zijn er knelpunten waar betrokken organisaties tegenaan lopen bij het uitvoeren van de acties die genomen worden in het kader van het actieplan pleegzorg? Zo ja, welke? Zo nee, waaruit blijkt dat er geen knelpunten zijn? Wat gaat u doen met de nieuwe bevinding dat het beëindigen van de plaatsing of het pleegouderschap voorkomen had kunnen worden als er op een andere manier gehandeld was tijdens de plaatsing? Zo nee, waarom gaat u hier niets mee doen? Hoe staat het ervoor met het actieonderzoek naar breakdown pleegzorgplaatsingen en uitval pleegouders en wat voor gevolgen heeft het rapport «Waarom stoppen pleegouders» op de reeds gestarte en nog te volgen acties? Zo ja, welke wijzigingen worden doorgevoerd, zo nee, waarom niet?

Antwoord op vragen 4, 5, 6 en 7

Er is een tekort aan pleegouders en daarnaast vallen pleegouders om verschillende redenen uit. Dit zijn belangrijke aandachtspunten in het actieplan Pleegzorg. In dit actieplan is daarom veel aandacht voor de ondersteuning en begeleiding van pleegouders. Zo wordt er veel geïnvesteerd in een goede toerusting en het bevorderen van deskundigheid van pleegouders. De komende jaren wordt er gewerkt aan een online platform met actuele en betrouwbare informatie, inzicht in het scholingsaanbod voor pleegouders en de mogelijkheid tot ontmoeting en uitwisseling. Ook is de Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen (NVP) op 1 januari 2020 het project «Samenwerken binnen pleegzorg» gestart, waarin pleegouders, ouders, pleegzorgbegeleiders en jeugdbeschermers met elkaar in gesprek gaan over de samenwerking binnen pleegzorg. Deze en andere activiteiten vormen belangrijke onderdelen van het actieplan Pleegzorg. Het onderzoek «Waarom stoppen pleegouders» is onderdeel van het «Actieonderzoek continuïteit» waarin tien pleegzorgaanbieders met hun partners (inclusief pleegouders) actieonderzoek doen naar het voorkomen van breakdown en uitval van pleegouders. In het actieonderzoek wisselen de tien pleegzorgaanbieders ook kennis en ervaringen uit en de resultaten van het actieonderzoek worden gedeeld met de overige pleegzorgaanbieders. Naar verwachting komen de resultaten van dit actieonderzoek in het najaar van 2020 beschikbaar. Het onderzoek «Waarom stoppen pleegouders» wijst op de aandacht voor betere nazorg en (nog) betere begeleiding aan pleegouders. Deze aandachtspunten zullen we in het Actieonderzoek Continuïteit en ook in de andere acties binnen het actieplan Pleegzorg, betrekken en benutten.

Vraag 9

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de eerder ingediende motie-Westerveld inzake financiële belemmeringen voor het pleegouderschap?³

Antwoord 9

In opdracht van VWS is in 2018 onderzoek verricht naar de financiën rond pleegzorg. In aansluiting hierop is de fiscale vrijstelling van pleegvergoedingen met ingang van 8 november 2018 structureel gemaakt. Verder onderzoeken de verschillende partners die betrokken zijn bij het actieplan Pleegzorg nog welke financiële belemmeringen er eventueel nog zijn en welke oplossingsrichtingen nodig zijn. Onderdeel van deze afspraken is de handreiking pleegvergoeding te herzien.

² Kamerstuk 31 839, nr. 580

³ Kamerstuk 35 000 XVI, nr. 82

Vraag 10, 11 en 12

Op welke manier is de samenwerking tussen de jeugdbeschermers, pleegzorgbegeleiders en pleegouders versterkt door middel van de dialogen die de Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen (NVP) en Jeugdzorg Nederland gevoerd hebben en nog steeds voeren? Zo ja, waaruit blijkt dit? Zo nee, waarom niet?

Gaat u nog andere maatregelen nemen om de samenwerking tussen jeugdbeschermers, pleegzorgbegeleiders en pleegouders te versterken? Zo ja, welke maatregelen en waarom? Zo nee, waarom niet?

Ziet u ook dat pleegouders met een pleegkind met een extra hulpvraag moeite hebben om extra ondersteuning te vinden voor deze hulpvraag? Zo ja, waarom is die ondersteuning zo moeilijk te vinden? Wat kunt u doen om dit te verbeteren?

Antwoord 10, 11 en 12

Per 1 januari 2020 is het project «Samenwerken in pleegzorg» gestart. Met dit project gaan in 5 regio's jeugdbeschermers, pleegzorgwerkers en pleegouders met elkaar in gesprek over rolverdeling, taken en verantwoordelijkheden. De uitkomsten worden gebruikt om de aanpak bij pleegzorgorganisaties te verbeteren. De uitkomsten van het onderzoek worden meegenomen in de uitvoering van dit project.

Vraag 12

Ziet u ook dat pleegouders met een pleegkind met een extra hulpvraag moeite hebben om extra ondersteuning te vinden voor deze hulpvraag? Zo ja, waarom is die ondersteuning zo moeilijk te vinden? Wat kunt u doen om dit te verbeteren?

Antwoord 12

Het klopt dat pleegouders soms behoefte hebben aan extra ondersteuning en extra begeleiding voor het pleegkind. Bij veel pleegkinderen is sprake van (gedrags)problematiek die kennis en deskundigheid van betrokkenen vereist. Onderdeel van goede begeleiding van pleegouders, is ook de ondersteuning goed regelen. Vandaar dat ook het project «Samenwerken in de pleegzorg» is gestart. De pleegouder pleegzorgwerker of (gezins)voogd door de pleegouder betrokken wordt bij de aanvraag. Hij of zij kan via gesprekken en door middel van de begeleiding en coördinatie van hulp, ondersteuning bieden. Als het pleegkind met een ondertoezichtstelling in het pleeggezin is geplaatst of als het pleegkind een voogd van de gecertificeerde instelling heeft dan moet de gezinsvoogd besluiten tot het inschakelen van jeugdhulp bij de gemeente. Als de pleegouder zelf voogd is dan kan deze zelf jeugdhulp aanvragen. Bij een vrijwillige plaatsing moet de ouder met gezag het eens zijn met de aangevraagde jeugdhulp. In alle gevallen is

Vraag 13

Bent u bekend met het artikel «2.500 jonge alleenstaande asielzoekers verdwenen»?⁴ Kunt u in het licht van dit artikel antwoord geven op de vraag wat er gebeurt in het huidige systeem met kinderen die in een asielzoekerscentrum (azc) verblijven die overgeplaatst moeten worden naar een pleeggezin? Constoteert u enige hinder in dit systeem en hoe zou dit kunnen worden weggenomen? Worden er voldoende mensen geworven die dit soort kinderen willen opvangen? Worden zij voldoende ondersteund?

Antwoord 13

Wanneer een alleenstaande minderjarige vreemdeling (amv) zich meldt in de centrale ontvangstlocatie in Ter Apel, krijgt hij of zij meteen een voogd toegewezen van Stichting Nidos (kortweg Nidos). Nidos beoordeelt welke vervolgoptie het meest geschikt is voor het kind.

In 2016 is het nieuwe opvangmodel voor amv's in werking getreden. Volgens dit opvangmodel worden amv's kleinschalig en naar perspectief (integratie of terugkeer) opgevangen door COA of Nidos. Amv's jonger dan 15 jaar en kwetsbare amv's worden volgens dit model door Nidos in opvanggezinnen

⁴ NRC, 13 januari 2020 (<https://www.nrc.nl/nieuws/2020/01/13/2500-kwetsbare-jonge-asielzoekers-verdwenen-a3986602>)

geplaatst. Nidos werkt zoveel mogelijk met «cultuurgezinnen», die een vergelijkbare culturele achtergrond hebben als de amv. De gezinnen worden door Nidos geworven en gescreend. In de meeste gevallen lukt het om een opvanggezin te vinden. In alle opvangvormen van Nidos, waaronder de opvanggezinnen, worden de jongeren begeleid conform het perspectief dat voortvloeit uit hun asielprocedure. Nidos draagt er zorg voor dat de opvanggezinnen voor deze taak worden toegerust.

De problematiek van amv's die met onbekende bestemming uit de asielopvang vertrekken is zorgelijk en al langer bekend. Om die reden heeft de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid in april 2019 twee gerelateerde onderzoeken aangekondigd om een beter beeld te krijgen van de problematiek. Bij deze onderzoeken wordt gekeken naar alle typen asielopvang voor amv's, zowel van Nidos als van COA. De bevindingen van deze onderzoeken worden op korte termijn verwacht. Uw Kamer wordt daarover geïnformeerd.